

Forfatter: Ulfeldt, Leonora Christina

Titel: Udrag fra Jammers Minde

Citation: Ulfeldt, Leonora Christina: "Jammers Minde og andre selvbiografiske Skildringer", i Ulfeldt, Leonora Christina: *Jammers Minde og andre selvbiografiske Skildringer*, udg. af JOHS. BRØNDUM-NIELSEN ; C. O. BØGGILD-ANDERSEN , Rosenkilde og Bagger, 1949, s. 189. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-leonora01-shoot-idm140124511339664/facsimile.pdf> (tilgået 18. oktober 2021)

Anvendt udgave: Jammers Minde og andre selvbiografiske Skildringer

Imens Balcke betjente mig, da blev der gjort et Slag-Bord til at sætte Begrene og Brøet paa, saa og Kvindens Mad, som aad først, naar Dørrerne vare lukte. Tilforne var intet uden Nat-skrinet at sætte Mædden paa; det var Kvindens Bord.

Førend jeg melder noget om den Fange Christians Bedrifter *imod mig*, vil jeg med faa Ord berette hans Brøde, hvorfor han var fangen. Han haver tjent Maans Armfeld for Laquei. Han med andre Laqueier ypper Klammeri med en Mand, som havde værret Christian en Fader og fød hannem op af¹ sin Ungdom og altid haft Omsorrig for hannem. Manden blev dødelig saaret raabte i sit Yderste: „Gud straffe dig, Christian, for Søn du est. Din Haand dræbte mig“. De andre Laqueier løbe hver sin Vej, men Christian blev paagreben. Hans Kaare befandtes og at være blodig. Han nægtede det altid, at det ikke var ham, der stak Manden. Han blev dømt fra Livet; men eftersom den døde Mands Kvinde ikke vilde bekoste paa *Executionen*, blev Christian saa hensiddendes, og hans Junker betalte hans Føde. Paa tredje Aar havde han værret fangen, førend jeg blev fængselet, og blev trede Gange forfiøt; først af Troldhullet i² den mørke Kirke, siden her, som jeg sidder. (*Da var der et stort dobbelt Vindue med Jern-Traller, som blev tilmuret, der jeg skulde sættes herind; og fortælte siden Christian, hvorledes Pigerne i Fadburstuen havde flyet hannem mangan Kande Øl op, som han vandt op med et Reb.*) Der jeg blev ført fangen hid, blev han sat der, Doctern sidder, og der Doctern blev fængselet, gik Christian siden løs i Taarnet, drog Sejerværket op for Taarngemmeren, lukte op og til for Fangerne der nere, ja havde *ofte* Nøglene til Taarnet. Jeg errindrer mig *og nu*, at Taarngemmeren Rasmus sad engang hos den gamle Slosfogt til Middag i mit uderste Rum, og Slosfogden vilde sende Pær ned et Ærinde; sagde til Rasmus: „Gehet hin und macht auf. Peter soll was bestellen³. „Far“ (sagde Rasmus), „Christian har Nøglen“. „So“ (sagde Slosfogden), „das ist hübsch“⁴. Og derved blev det, thi

¹ fra. ² til. ³ Gaa hen og luk op. P. har noget andet at gøre. ⁴ Naa, det er en køn Historie.

Rasmus sagde: „Jeg er nok vis paa, at Christian gaar ingen Steds“. Alt efterhaanden tog Christians Frihed og Myndighed til; siden Pær Kusk kom bort, bar Christian Madsen op og tjente Slosfogden ved Bordet i mit underste Rum.

En Dag, der Kvinden kommer ner ovenfra, hvor hun havde rensat Nat-Kedelen, og Dørene vare lukte, sagde hun til mig: „Den Christian, her gaar, haver talt med mig deroppe. Han kan aldrig fuld sige, hvor ynkelig det gaar Doctern, hvor hart han er fængselet, og hvor slet Mad han faar nu, siden Balcke kom bort. Han haver ingen Lys længre, end han faar Mad, og ingen Lysning uden af Hullet paa hans Dør, som gaar ud i det underste Kammers. Han bad mig, at jeg skulde sige Eder det; Taarene kom hannem i hans Øjen, saa stor Medlidenhed havde han med hannem“. Jeg sagde: „Det er og alt det, man kan gøre, og det er kristeligt at have Medlidenhed med sin Næstes Ulykke. Den stakkels Mand faar at have Taalmodighed saa vel som jeg, og vi maa trøste os med en god Samvittighed. Jo haardere han lider, jo snarere faar det Ende; han er en gammel Mand“. To Dage derefter kom hun atter med en Snak fra Christian: Doctern lod mig helse, og han spurte saa flittig, om jeg havde Helbredden; sagde videre: Christian skulde nok fly ham, hvad jeg vilde sende ham. Jeg tog den Snak an for en Fristelse, sagde endelig, at Christian kunde tage et Stykke af Stegen, naar Slosfogden var inde hos mig, og han kunde være sig om noget for at slaa Vinen i¹, saa kunde hun snige sig til at gyde det af mit Begere og bede Christian helse Doctern. Det blev antagen, og havde jeg nogle Dage Rolighed. Christian føjede sig meget efter Kvinden, satte lidt ondt imellem hender og Taarngemmeren, gjorde det straks godt igen, saa Sladder havde jeg nok af. (*Christian havde da flyet mig nogle Stykker Flint, som erre saa skarpe, at jeg kan skære fint Lærred dermed efter en Traa. De Stykker erre endnu i min Gemme; og gjorde jeg adskilligt Arbejd færdig med det Redskab.*) Endeligen siger hun engang: „Det er dog en ærlig Karl,

¹ skaffe sig noget at hælde Vinen i.